

О. В. Меженська

orcid.org/0000-0002-1053-5020

кандидат політичних наук,

доцент кафедри політології та міжнародних відносин

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА - ВІЙНА ДИПЛОМАТІЇ

Повномасштабна російсько-українська війна суттєво змінила політичну та безпекову картину світу та призвела до відповідних змін механізмів забезпечення безпеки, реагування на кризи різного походження та їх врегулювання. Російсько-українська війна є не лише конфліктом на політичному та військовому рівні, але й справжнім полем битви для дипломатів. Цей конфлікт, що триває з 2014 року, вказує нам на значення дипломатії в міжнародних відносинах та можливості використання дипломатичних інструментів для розв'язання конфліктів.

Говорячи про війну, ми говоримо про бойові зіткнення на полі бою, про бомбардування мирного населення, про знищення цілих міст, районів, про геноцид, про маніпулювання та про військові стратегії і політичні рішення.

Говорячи про російсько-українську війну ми говоримо про гібридну війну, про ту війну яка скрізь але проявляється по-різному. «Гібридна війна – це прагнення однієї держави нав'язати іншій (іншим) свою політичну волю шляхом комплексу заходів політичного, економічного, інформаційного характеру і без оголошення війни відповідно до норм міжнародного права» (Магда, 2015).

І як слушно зазначає міністр закордонних справ, дипломат Дмитро Кулеба «гібридна агресія вимагає гібридної оборони, а не пошуку класичних відповідей на сучасні запитання» (Магда, 2015). Україна залишається єдиним реальним «фронтом» цієї світової гібридної війни в якій головне завдання – вижити, перемогти, відстояти і захистити українську незалежність, ідентичність, міжнародну суб'єктність, основні європейські цінності та національність.

Гібридна війна, інформаційна війна та гібридні загрози пов'язані із агресивним російським реваншизмом стали безпековим викликом для України, для країн Західної Європи, для дипломатії в тому числі й міжнародної.

Вираз «війна дипломатії» сьогодні може використовуватися в різних контекстах:

Метафоричне використання. Даний прийом сприяє кращому розумінню складних ідей, робить текст більш імпресивним і емоційно збагаченим. З точки зору дипломатії це може означати ситуацію, коли держави або міжнародні групи ведуть переговори, дипломатичні тиски або інші дії, які нагадують воєнний конфлікт, але проводяться через дипломатичні канали без прямого використання сили. Це включає дипломатичний тиск, санкції, економічний тиск тощо.

Дипломатія як боротьба країни за право на життя, право на суверенітет, право на свої території в умовах реальної війни. Це використання всіх наявних методів та засобів дипломатії, вироблення нових для вирішення конфлікту та перемоги.

Війна дипломатії як протистояння між державами. Іноді війна дипломатії може бути розглянута як інтенсивний дипломатичний конфлікт або протистояння між державами, коли вони активно використовують дипломатичні засоби для досягнення своїх політичних чи економічних цілей.

У будь-якому випадку, вираз «війна дипломатії» зазвичай вказує на інтенсивність і конфліктність у міжнародних відносинах, але без прямого відкритого використання зброї.

Ми будемо використовувати поняття «війна дипломатії» як комплексне поняття, що враховує протидію російській агресії на дипломатичному фронті, створення та забезпечення сприятливих, швидких, ефективних умов і допомоги союзників для досягнення перемоги у визвольній війні на полі бою та відновлення державного суверенітету та цілісності України. В цьому контексті дипломатія є:

– інструментом для сприяння міжнародній підтримці та засудження агресії. Україна активно використовує свої дипломатичні канали, щоб привернути увагу світової спільноти до порушень росією її суверенітету та територіальної цілісності шляхом участі у міжнародних форумах, лобіюванням санкції проти росії та розвитком співпраці з іншими країнами для підтримки України;

– інструментом для пошуку дипломатичного шляху вирішення конфлікту. Хоча мирне врегулювання цього конфлікту виявляється надзвичайно складним завданням, через значну кількість факторів та інтересів сторін, проте дипломатичні зусилля для медіації, переговори все ж можуть знайти спосіб до миру. Наприклад, проведення мирних перемов між учасниками конфлікту за участю міжнародних посередників може стати першим кроком до врегулювання ситуації;

– інструментом у збереженні гуманітарної ситуації та захисті прав людини. Дипломатичні зусилля можуть спрямовуватися на забезпечення гуманітарного доступу до зон конфлікту, надання гуманітарної допомоги для постраждалих та захисту прав людини в умовах війни.

Дипломатичні зусилля можуть і мають мати вирішальне значення у врегулюванні конфліктів, збереженні миру та захисті прав людини. Цей конфлікт показує, що дипломатія має важливе місце в міжнародних відносинах і може бути ключовим інструментом у вирішенні навіть найскладніших конфліктів.

Колишній Міністр закордонних справ України Павло Клімкін (2014–2019 рр.) вказує на три основні досягнення української дипломатії під час війни:

по-перше – створення широкої міжнародної коаліції з підтримки і допомоги Україні, насамперед шляхом постачання зброї;

по-друге – перетворення України в реальну частину Європи в результаті отримання під час широкомасштабної фази війни кандидатського статусу на членство в Європейському Союзі;

по-третє – донесення людям у всьому світі правди про російсько-українську війну, правди про імперський характер російської агресії, спрямованої проти незалежності України і на знищення української ідентичності (Клімкін, 2022).

У цьому контексті додаємо ще один важливий чинник – українська дипломатія здійснює величезну роботу з підготовки і створення необхідних міжнародних умов і міжнародно-правового забезпечення процедури покарання Росії та її союзників за злочин агресії проти України і пов'язані з ним воєнні злочини та геноцид українців. І тут слід вказати на визначальну роль української дипломатії у створенні потужного безпекового поясу світу – дипломатичного Рамштайну, ядром якого є консолідований Захід – понад 140 держав, що в березні та жовтні 2022 р. проголосували за резолюції Генасамблеї ООН з осудом російських анексій в Україні і підтримали повне відновлення територіальної цілісності та суверенітету Української держави (Генасамблея ООН, 12 жовтня 2022). Проте залишається відкритою проблема російського права «вето» у Раді Безпеки ООН, яке наш ворог використовує для уникнення відповідальності за свої злочини.

Українська дипломатія постала перед проблемою протидії російській пропаганді та дезінформації, поширюваною з метою впливу як на українське населення, так і на громадян тих країн, що надають Україні підтримку. Перелік інформаційних загроз, створюваних країною-агресором, не є вичерпним, адже в умовах війни стратегії часто змінюються залежно від динаміки результатів на полі бою, а тому боротьба з виникаючими інформаційними загрозами відбувається постійно.

Функції запровадження та реалізації заходів із протидії поширенню російської дезінформації та пропаганди покладено на: Президента України, Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України та інші центральні органи виконавчої влади та органи сектору безпеки і оборони України, а також місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування (Стратегія інформаційної безпеки, 2021). При цьому слід визначити роль та місце Міністерства закордонних справ України в питаннях забезпечення інформаційної безпеки в Україні та боротьбі з інформаційними загрозами.

Одним із дієвих механізмів у протистоянні зовнішнім інформаційним загрозам та протидії російській пропаганді в Україні став запуск інформаційної платформи для закордон-

ної аудиторії про війну в Україні «War.Ukraine», який відбувся на початку війни, 2 березня 2022 року за ініціативи МЗС. На платформі, 9-ма іноземними мовами, публікують актуальні новини з фронту, офіційні та перевірені дані, інтерв'ю зі свідками війни, факти подій, що відбуваються під час російсько-української війни (War.Ukraine, 2022).

Завдяки спільним зусиллям МЗС, дипломатичних та консульських установ, місії, країни Європи розпочали активну боротьбу з російською пропагандою, зокрема: видалення та відмова у ліцензуванні російських пропагандистських каналів «Russia Today», «Sputnik» (Бельгія, Нідерланди); заборона на трансляцію російських каналів та блокування доступу до веб-сторінок російських медіа (Греція, Польща, Молдова); тимчасове призупинення трансляцію програм російського походження (Естонія, Литва); блокування веб-ресурсів, пов'язані зі «Sputnik» та іншими ЗМІ Росії (Латвія); введення ЄС санкцій проти державних ЗМІ RT/Russia Today і Sputnik в ЄС, термінове призупиння в ЄС або спрямоване на ЄС мовлення Sputnik і RT/Russia Today (RT English, RT UK, RT Germany, RT France та RT Spanish) (Національна рада України з питань радіомовлення, 2023).

Не менш важливим показником діяльності МЗС є активна робота українських дипломатичних місій в близькосхідних, африканських та латиноамериканських регіонах, які протягом багатьох років були та є об'єктом пропаганди й інформаційно-психологічних операцій російських спецслужб. В рамках даної роботи Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба в жовтні 2022 року розпочав, перше в історії української дипломатії, турне глави МЗС країнами Африки. Хоча турне було перерване через масований обстріл українських міст 10 жовтня 2022 року, все ж таки вдалося досягти перемоги на цьому напрямку роботи.

До числа здобутків в Африці ми можемо віднести консолідацію підтримки африканських країн на рівні Генеральної Асамблеї ООН. Зокрема, жодна держава Африки не проголосувала проти резолюції ГА ООН «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН» від 12 жовтня 2022 року (United Nations News, 2022; МЗС: здобутки України, 2022).

За ініціативи МЗС у партнерстві з МКІП України, МЗС Естонської Республіки, а також EUvsDisinfo – проєкту Оперативної робочої групи зі стратегічних комунікацій Європейської служби зовнішньополітичної діяльності, впроваджується кампанія «Nations Against Disinformation» (Нації проти дезінформації, 2023). Мета цієї кампанії полягає у підвищенні рівня обізнаності про небезпеку дезінформації та її серйозні негативні наслідки для міжнародної спільноти.

Наразі Україна продовжує об'єднувати зусилля держав, бізнесу, громадянського суспільства з метою протидії дезінформації та вироблення стійкості населення до інформаційно-психологічних впливів.

Початок російського повномасштабного вторгнення, опір, який чинить наша держава істотно переважаючому у військовому, фінансовому, кількісному відношенні ворогу, героїчний спротив ЗСУ та українського народу, злочини російських військових проти цивільного населення, акти геноциду, руйнування об'єктів культурної та критичної інфраструктури та цілих міст не могли не вразити світову громадськість. Ступінь уваги до подій в Україні, надто на початку військових дій, був безпрецедентним, цілком передбачуваним, цікавість викликала все, що пов'язано з Україною.

Українська культурна дипломатія не могла знехтувати такою нагодою, її діяльність нарешті активізувалась а акцент перемістився на формування міжнародного іміджу України у світовому співтоваристві. Особлива роль приділяється об'єктивному і повному інформуванню, у впровадженні правдивої інформації, формування позитивного образу своєї країни і народу. Від того, як за кордоном сприймають Україну, залежить і рівень міжнародної підтримки.

Хочемо вказати на реалізацію таких онлайн-проєктів що присвячені українській культурі, як: онлайн-простір української культури на платформі «Google Arts & Culture», сайт ukrainefilms.com, діджитал-проєкт «Листівки з України». Наступним, дієвим інструментом культурної та іміджевої промоції України за кордоном є вітчизняний кінематограф (Костров, 2016). Яскравим прикладом є отримання премії Оскар-2024 Американської кіноакадемії українським фільмом «20 днів у Маріуполі» режисера Мстислава Чернова. Це перший Оскар в істо-

рії України. Фільм повністю відзнятий журналістами на відео та фотоматеріалах, журналістами у лютому-березні 2022-го. Стрічка облетіла весь світ.

Велика частка проєктів реалізується представниками громадських організацій, мистецькими об'єднаннями, окремими особами та органами української місцевої влади у співпраці з іноземними партнерами. Так, буковинські аматорські та професійні музичні колективи з ініціативи міського голови Хотина А. Дранчука здійснили тур подяки польськими містами (Подяка полякам від українців, с. 4), а виставка молодих українських художників у Таллінні відбулася за сприяння дирекції таллінського музею, MTU «Leleka» та проєкту «SPOKIY» (Просто, Укрінформ, 2022). Українська культура отримала широке представлення і визнання у провідних музеях, театрах, на фестивалях, локаціях та в університетах, як на рівні проєктів, так і персональних контактів між фахівцями культури (Брайлян, Мосьондз, 2022). Директор Українського інституту В. Шейко в серпні 2022 го. констатував: «Українська культурна дипломатія після 24 лютого змінилася (...). По-перше, світ нарешті відкрив для себе Україну. Фантастична кількість людей лише 24 лютого усвідомила той факт, що Україна існує» (Шейко, 2022).

Узагальнюючи вищесказане зазначимо, що, приймаючи один за одним виклики сучасності, українські дипломати роблять все можливе, щоб Україна у світі асоціювалася не лише з проблемами та війною. Провідними напрямками діяльності та розвитку залишаються євроатлантична інтеграція, диверсифікація дипломатичних та економічних зв'язків, розширення присутності національних інтересів у різних регіонах світу, зміцнення енергетичної безпеки, кібербезпека.

Викликом для українсько дипломатичного фронту та світової дипломатії став ядерний шантаж російською стороною. Ядерний шантаж – це загроза використати ядерну зброю з метою отримання політичних, економічних або військових вигод, який може призвести до примусових угод, які підривають світовий міжнародний порядок та безпеку. Постійні загрози використання ядерної зброї з боку росії підірвали стабільність в регіоні та породили хвилю паніки не тільки серед українського населення, а по всьому світі. Ядерний шантаж, у разі успіху, призвів би до катастрофічних наслідків для всього світового співтовариства. Ядерні країни, зокрема росія, могли б примушувати неядерні держави до поступок, що підвищує ризик виникнення ядерного конфлікту.

Українська дипломатія ставить за мету просування ідеї, аби неядерна держава мала достатньо конвенційних засобів і сил для свого ефективного захисту (Snyder, 2022). У відповідь на це, українська дипломатія має визначити пріоритетами низку стратегій протидії загрози, включаючи взаємодію з міжнародними партнерами, сприяння стримуванню та усунення першопричин конфлікту.

Основним завданням української дипломатії є посилення міжнародної уваги до проблеми ядерної зброї та створення сприятливих умов для зменшення кількості країн з власною ядерною зброєю. З цією метою вона залучила міжнародні організації (ООН) для створення спільної моніторингової групи для запобігання використанню ядерної зброї (Зеленський, 2023), та МАГАТЕ для просування мирного використання атомної енергетики.

Незважаючи на значні виклики та зовнішній тиск, українські дипломати продемонстрували здатність до творчого вирішення проблем та ефективною комунікації на міжнародній арені.

Ефективними інструментами для зменшення впливу росії на міжнародну арену та зменшення її можливості здійснювати ядерний шантаж є політичні та економічні санкції. Розглядається можливість скасування договорів про співпрацю в галузі ядерної енергетики між росією та країнами ЄС; заборона експорту в росію технологій, які можуть бути використані для розвитку ядерної зброї; заборона на ввезення вироблених в росії товарів, що пов'язані з розробкою та виробництвом ядерної зброї. Успіх санкцій залежить від дипломатичної складової, що полягає у спрямуванні української дипломатії на поглиблення і розширення співробітництва з потужними західними державами-членами ядерного клубу (МЗС України. Санкції, 2022).

Таким чином, завдяки дипломатії, можна здійснити підтримку міжнародної стабільності та запобігання розповсюдженню ядерної зброї, що є дуже важливим для збереження світового миру та безпеки.

В умовах повномасштабної російської агресії зовнішня політика України в галузі електроенергетики, у тому числі енергетична дипломатія стає інструментом, основною складовою, що гарантує захист національних інтересів держави. На сьогодні пріоритетними напрямки енергетичної дипломатії є: складова економічної дипломатії; складова безпекової дипломатії; складова кліматичної дипломатії; самостійний дипломатичний напрямок держави (Концепція «зеленого» енергетичного переходу до 2050).

Визначаючи власний рівень енергетичної дипломатії, країна намагається максимізувати свої стратегічні цілі за рахунок двосторонньої або багатосторонньої співпраці. Одним з найскладніших питань українського дипломатичного фронту було переконати своїх союзників відмовитися від російських нафти та газу.

У 2024 році загарбницька війна росії проти України, енергетична та кліматична кризи та їхні економічні та соціальні наслідки залишаються ключовими питаннями для ЄС та світу. «ЄС продовжуватиме підтримувати Україну та протистояти вепонізації енергетики росією шляхом прискорення декарбонізації її економіки. Це також вимагатиме співпраці з європейськими партнерами, щоб стабілізувати глобальні енергетичні ринки та допомогти найбільш уразливим країнам протистояти наслідкам цього нового геополітичного середовища» (Енергетична дипломатія України, 2022).

Розуміння значної ролі електроенергетичної галузі в умовах війни є важливим, особливо якщо енергетичні ресурси використовується росією як інструмент агресії. Регулярні хвилі атак на енергетичну інфраструктуру продовжують спричиняти руйнування та залишають мільйони людей по всій Україні без електрики, порушуючи водопостачання та системи опалення. Тому наступним напрямком у енергетичній дипломатії залишається і питання постачання військового та енергетичного обладнання.

Попри успіх українських дипломатів в багатьох аспектах зовнішньої політики, їм доведеться подолати ще низку проблем та завдань, які постають і поставатимуть перед ними під час війни та після її завершення.

Як ми знаємо, будь-яка війна закінчується договором. Та після перемоги України, загроза з російського боку нікуди не дінеться, який би договір не був би укладений. Тому українська дипломатія має зробити все можливе, задля того щоб Україна як найшвидше інтегрувала в Європейський Союз та Північноатлантичний альянс.

Україна має працювати над стратегією м'якої інтеграції власної армії зі збройними силами країн ЦСЄ (передусім Польщі та Балтії), в іншому разі їй буде важко наодинці протистояти майбутнім імперським амбіціям росії. Україні, попри все, не слід відмовлятися від стратегії повноправного набуття членства в НАТО, адже імперська загроза з боку Росії збережеться принаймні у середньостроковій перспективі (Кондратенко, 2022).

Можна сміливо стверджувати, що після 24 лютого зовнішня політика України, дипломатична співпраця, стала більш жорсткою та водночас прямолінійною, іноді навіть різкуватою (Шейко, 2022). Наші амбасадори змушені називати речі своїми іменами: агресора – агресором, війну – війною, а геноцид – геноцидом, замість того, щоб використовувати політкоректні евфемізми, що і посприяло досягненню більшого порозуміння з партнерами на міжнародній арені.

Український дипломатичний фронт швидко адаптувався до змін і викликів, навчив завчасно виявляти загрози, знаходити асиметричні рішення, діяти на випередження, знаходити нові можливості там, де інші бачать загрози.

Для України дипломатія стала інструментом відстоювання автентичності та підтримки її прагнень до миру і економічного добробуту. Українська дипломатія стала фронтом захисту України, допомагає їй боронити на міжнародній арені та розширювати і підтримувати міжнародні відносини з іншими країнами. Україна почала формувати стійкі відносини зі світовою спільнотою, сміливо заявляючи про свої права в різних країнах світу.

Література

Брайлян Є., Мосьондз О. Нас по-новому почав сприймати увесь світ. Ми – країна, яка стримує “дикого звіра” // Арміяinform. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/22/nas-po-novomu-rochav-spryjmaty-uves-svit-my-krayina-yaka-strymuye-dykogo-zvira-gennadij-nadolenko/> (дата звернення 14.03.2024).

- Генасамблея ООН офіційно засудила спробу Росії анексувати території України. 12 жовтня 2022 р. *Суспільне. Новини*. URL: <https://susplne.media/293856-genasamblea-oon-oficijno-zasudila-sprobu-rosii-aneksuvati-teritorii-ukraini/> (дата звернення 14.03.2024).
- Енергетична дипломатія України: аналіз статус-кво та практичні рекомендації. URL: <https://dixigroup.org> (дата звернення 14.03.2024).
- Зеленський закликав до санкцій проти атомної галузі Росії: радіаційний шантаж має бути покараний. *Суспільне*. 2023. 12 лютого. URL: <https://susplne.media/383417-radiacijnij-santaz-mae-but-i-pokaranij-zelenskij-zaklikav-do-sankcij-proti-atomnoi-galuzi-rosii/> (дата звернення 20.02.2023).
- Кондратенко О. Криза східного вектора зовнішньої політики України. Політичні дослідження. Київ. № 1 (3). 2022. С. 138-163.
- Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року. URL: <https://mepr.gov.ua>; (дата звернення 29.03.2024).
- Костров В. Культурна дипломатія України: чому не використовуємо резерви? *Віче*. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/5266/> (дата звернення 14.03.2024).
- Магда Є. В. Гібридна війна: вижити і перемогти. Харків : Віват, 2015. 320 с. URL: https://balka-book.com/files/2017/06_10/12_24/u_files_store_6_68818.pdf (дата звернення 11.03.2024)
- Міністерство закордонних справ України. (2022). Санкції проти Російської Федерації. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciyi-proti-rf> (дата звернення 13.05.2023)
- Міністерство закордонних справ України: Здобутки України на африканському напрямі у 2022 році. URL: <https://mfa.gov.ua/news/zdobutki-ukrayini-na-afrikanskomu-napryami-u-2022-roci> (дата звернення 06.02.2023)
- Нації проти дезінформації: запуск нового креативного інструменту з протидії дезінформації. URL: <https://mfa.gov.ua/news/nations-against-disinformation-zapusk-novogo-kreativnogo-instrumentu-z-protidiyi-dezinformaciyi> (дата звернення 04.02.2023)
- Національна рада України з питань телебачення та радіомовлення: Європа вимикає пропаганду РФ- перелік країн. URL: <https://www.nrada.gov.ua/evropa-vumyukaє-propagandu-rf-perelik-krayin-infografika/> (дата звернення 06.02.2024)
- Офіційна платформа України про війну з мільйонною аудиторією – WAR.UKRAINE.UA. URL: <https://mfa.gov.ua/news/oficijnu-platfomu-ukrayini-pro-vijnu-z-miljonnoyu-auditoriyeyu-warukraineua-onovleno-dlya-nadannya-dokaziv-rosijskogo-teroru-v-ukrayini> (дата звернення 29.03.2024)
- Подяка полякам від українців. С4. URL: <https://c4.com.ua/novynu/podyaka-polyakam-vid-ukrainciv-amatorski-kolektivi-z-xotinszhini-provelikoncerti-u-polshhi/> (дата звернення 27.01.2024)
- Стратегія інформаційної безпеки України від 15.10.2021 року № 685. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text> (дата звернення 31.01.2024)
- Топ-3 досягнення української дипломатії під час війни. Коментує Павло Клімкін. 22 грудня 2022 р. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=10034> (дата звернення 23.03.2024).
- У Таллінні відкрили виставку молодих українських художників. «Просто». Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubricdiaspora/3664604-u-tallinni-vidkrili-vistavku-molodih-ukrainskih-hudoznikov-prosto.html> (дата звернення 14.03.2024)
- Шейко В. В епіцентрі уваги: підсумки 2022 року в культурній дипломатії URL: https://lb.ua/culture/2022/12/30/540637_epitsentri_uvagi_pidsumki_2022_roku.html (дата звернення 24.03.2024)
- United Nations News. Tally of General Assembly vote adopting the resolution on "Humanitarian consequences of the aggression against Ukraine." URL: <https://news.un.org/en/story/2022/03/1114632> (дата звернення 07.02.2023)
- Snyder, T. (2022, January 17). Nuclear War?. Substack. URL: https://snyder.substack.com/p/nuclear-war?utm_campaign=post&fbclid=IwAR3zE1q-RzDAXGCru-okuyWSkFTSLP8DBxCE2OqUUEHbR4sXU_eZ5sUSdEE (дата звернення 17.03.2024)

References

- Braylan Y., Mosyondz O. (2022) Nas po-novomu pochav pryymaty uves svit. My- kraina. Yaka strymuye dykogo zvira [The whole world has started to see us in a new light. We are a country that restrains the "wild beast"]. *ArmyInform*. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/22/nas-po-novomu-pochav-spryjmaty-u-ves-svit-my-krayina-yaka-strymuye-dykogo-zvira-gennadij-nadolenko/> (accessed: 14.03.2024)
- Generalna assamblyta OON ofitsiyno zasudylya sprobu Pjsii antksuvaty terytorii Ukrainy [The UN General Assembly officially condemned Russia's attempt to annex Ukrainian territories]. October 12, 2022. *Suspilne. News* [in Ukrainian]. URL: <https://susplne.media/293856-genasamblea-oon-oficijno-zasudila-sprobu-rosii-aneksuvati-teritorii-ukraini/> (accessed: 14.03.2024).

Energetychna dyplomatiia Ukrainy : analiz status-kvo ta praktychns htromtndatsii [Energy diplomacy of Ukraine: analysis of the status quo and practical recommendations]. [in Ukrainian]. URL: <https://dixigroup.org> (<https://dixigroup.org/>) (accessed: 14.03.2024).

Zelenskyy zaklykav do sanktsiy proty avtonomnoii galuzi Rosii radiatsiynny shantazh maye buty pokarany [Zelensky called for sanctions against Russia's nuclear sector: radiation blackmail must be punished]. Suspilne. [in Ukrainian]. February 12, 2023. URL: <https://suspilne.media/383417-radiacijnij-santaz-mae-buti-pokaranij-zelenskij-zaklikav-do-sankcij-proti-atomnoi-galuzi-rosii/> (accessed: 20.02.2023).

Kondratenko O. (2022) Kryza skhidnogo vektora zovnishnoyipolityky Ukrainy. [The crisis of the eastern vector of Ukraine's foreign policy]. Political Studies. [in Ukrainian]. Kyiv, 1(3), pp. 138-163.

Kontseptsiya "zelenogo" energetychnogo perechodu Ukrayiny do 2050 [Concepts of Ukraine's "green" energy transition by 2050]. [in Ukrainian]. URL: <https://mepr.gov.ua> (accessed: 20.02.2023).

Kostrov, V. Kulturna dyplomatiia Ukrainy: chomu ne vykorystovuiemo rezervy? [Cultural diplomacy in Ukraine: why we do not use the resources?]. Viche – Viche [in Ukrainian]. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/5266> (accessed: 14.03.2024).

Magda, E.V. (2015) Gibrydna viyna: vyzhyty i peremogty [Hybrid War: Survive and Win]. Kharkiv: Vivat [in Ukrainian]. 320 p. URL: https://balka-book.com/files/2017/06_10/12_24/u_files_store_6_68818.pdf (accessed: 11.03.2024).

Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrayiny : Sanktsiyi proty Rosiyskoy Federatssiyi [Ministry of Foreign Affairs of Ukraine]. (2022). [Sanctions against the Russian Federation. Official site of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine]. URL: <https://mfa.gov.ua/sankciyi-proti-rf> (accessed: 13.05.2023).

Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrayiny: Zdobutky Ukrayiny na afrykanskomu napryami u 2022 rotsi [The Ministry of Foreign Affairs of Ukraine: Achievements of Ukraine in the African direction in 2022]. [in Ukrainian]. URL: <https://mfa.gov.ua/news/zdobutki-ukrayini-na-afrikanskomu-napryami-u-2022-roci> (accessed: 06.02.2023)

Natsiyi proty dezinformatsys: zapusk novogo kreatyvnoho instrument z protydii dezinformatsiya [Nations Against Disinformation: Launch of a new creative tool to counter disinformation]. [in Ukrainian]. URL: <https://mfa.gov.ua/news/nations-against-disinformation-zapusk-novogo-kreatyvnoho-instrumentu-z-protidiyi-dezinformaciyi> (accessed: 04.02.2023)

Natsionalna rada Ukrayiny z pytan telebachennya ta radiomovlennya: Evropa vymykaye propaganda RF-perelik krayin [The National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting: Europe turns off Russian propaganda – a list of countries]. [in Ukrainian]. URL: <https://www.nrada.gov.ua/yevropa-vymykaye-propagandu-rf-perelik-krayin-infografika/> (accessed: 06.02.2024)

Ofitsiyna platforma Ukrayiny pro viynu z milyonnyu audytoriytyu WAR.UKRAINE.UA [Ukraine's official platform about the war with a million-strong audience – WAR.UKRAINE.UA]. [in Ukrainian]. URL: <https://mfa.gov.ua/news/oficijnu-platformu-ukrayini-pro-vijnu-z-miljonnoyu-auditoryeyu-warukraineua-onovleno-dlya-nadannya-dokaziv-rosijskogo-teroru-v-ukrayini> (accessed: 29.03.2024)

Podiaka poliakam vid ukraintsv [Thanks to the Poles from the Ukrainians]. (2023). C4. [in Ukrainian]. Retrieved from <https://c4.com.ua/novyny/podyaka-polyakam-vid-ukraintsv-amatorski-kolektivi-z-xotinshhiniproveli-koncerti-u-polshhi/> (accessed: 27.01.2024)

Strategiya informatsiynoyi bezpeky Ukrayiny vid 15/10/2021 roku [The Strategy of Information Security of Ukraine from October 15, 2021], № 685. [in Ukrainian]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>. (accessed: 31.01.2024).

Top-3 dosyagntnya Ukrayinskoyi dyplomatiyi pid chas viyny/ Komentuye Pavlo Klimkin [The top-3 achievements of Ukrainian diplomacy during the war, commented by Pavlo Klimkin]. December 22, 2022. [in Ukrainian]. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=10034> (accessed: 23.03.2024).

U Tallinni vidkryly vystavku molodykh ukrainskykh khudozhnykiv Prosto [The exhibition of young Ukrainian artists Prosto opened in Tallinn]. Ukrinform – Ukrinform [in Ukrainian]. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3664604-u-tallinni-vidkrili-vistavku-molodih-ukrainskihkhudozhnykiv-prosto.html/> (accessed: 14.03.2024).

Volodymyr Sheiko: «Ukrainska kultura vyide z tsiiei viiny duzhe poshramovanoiu» [Volodymyr Sheiko: "Ukrainian culture will be scarred after this war"]. (2022). Livyi bereh – Left Bank [in Ukrainian]. Retrieved from https://lb.ua/culture/2022/08/16/526279_volodimir_sheyko_ukrainska.html (accessed: 24.03.2024).

United Nations News. Tally of General Assembly vote adopting the resolution on "Humanitarian consequences of the aggression against Ukraine." URL: <https://news.un.org/en/story/2022/03/1114632> (accessed: 07.02.2024).

Snyder, T. (2022, January 17). Nuclear War?. Substack. URL: https://snyder.substack.com/p/nuclear-war?utm_campaign=post&fbclid=IwAR3zE1q-RzDAXGCru-okuqWSkFTSLP8DBxCE2OqUUEHbR4sXU_eZ5sUSdEE (accessed: 17.03.2024).

Анотація

Меженська О. В. Російсько-українська війна – війна дипломатії. – Стаття.

У статті висвітлено проблеми сучасної української дипломатії, які постали перед нею з початком повномасштабного вторгнення. На підставі чого сформовано думку, що головним завданням українського дипломатичного фронту залишається – вижити, перемогти, відстояти і захистити українську незалежність, свою ідентичність, міжнародну суб'єктність та основні європейські цінності. Через комплексне поняття «війна дипломатії» проаналізовано дипломатичні засоби та методи у протидії російській агресії на дипломатичному фронті, які дозволили забезпечити сприятливі, швидкі та ефективні умови для отримання від союзників допомоги у визвольній війні, як на полі бою так і у міжнародній підтримці. Зокрема зосереджено увагу на досягненнях української дипломатії у протидії російській пропаганді та дезінформації, у енергетичній, культурній дипломатії, у питаннях створення широкої міжнародної коаліції щодо підтримки і допомоги Україні шляхом постачання зброї.

Акцентовано увагу на роботі з підготовки та створення необхідних міжнародних умов і міжнародно-правового забезпечення процедури покарання Росії та її союзників за воєнні злочини проти України які пов'язані і з геноцидом українців у тому числі. Надано оцінку українському дипломатичному фронту як потужному доповненню збройного військового фронту України проти російської агресії який змусив світову спільноту всерйоз сприйняти Україну, як самостійного, вагомого гравця на світовій арені, що виявив готовність протистояти російському агресору.

Сформовано висновок, що українська дипломатія є інструментом відстоювання автентичності та фронтом захисту України, допомагає її боронити на міжнародній арені та розширювати і підтримувати міжнародні відносини з іншими країнами.

Ключові слова: війна дипломатії, гібридна війна, пропаганда, енергетична дипломатія, культурна дипломатія.

Summary

Mezhenska O. V. The Russian-Ukrainian war – a war of diplomacy. – Article.

The article highlights the problems of modern Ukrainian diplomacy that have emerged with the beginning of a full-scale invasion. It forms the opinion that the main task of the Ukrainian diplomatic front remains to survive, win, defend, and protect Ukrainian independence, its identity, international subjectivity, and fundamental European values. Through the complex concept of the "war of diplomacy," the article analyzes diplomatic tools and methods used in countering Russian aggression on the diplomatic front, which have enabled the creation of favorable, swift, and effective conditions for receiving assistance from allies in the liberation war, both on the battlefield and in international support. In particular, attention is focused on the achievements of Ukrainian diplomacy in countering Russian propaganda and disinformation, in energy and cultural diplomacy, and on the issues of creating a broad international coalition for supporting and assisting Ukraine through weapons supplies.

The article emphasizes the efforts in preparing and creating the necessary international conditions and international legal support for the procedure of punishing Russia and its allies for war crimes against Ukraine, including those related to the genocide of Ukrainians. It evaluates the Ukrainian diplomatic front as a powerful addition to the armed military front of Ukraine against Russian aggression, which has compelled the global community to take Ukraine seriously as an independent, significant player on the world stage, demonstrating readiness to stand up to the Russian aggressor.

The conclusion is formed that Ukrainian diplomacy is a tool for defending authenticity and a front for protecting Ukraine, helps to defend it on the international stage and expand and maintain international relations with other countries.

Key words: war of diplomacy, hybrid war, propaganda, energy diplomacy, cultural diplomacy.